

НЕИЗВЈЕСНО
КАДА ЋЕ
ЛОВЦИ У
РЕПУБЛИЦИ
СРПСКОЈ
МОЋИ
ДА КУПЕ
МУНИЦИЈУ
БЕЗ
ОГРАНИЧЕЊА

Стиже нови закон, али нико не зна шта доноси

СИСТЕМ "СЈОГРЕН" СВЕ ПОПУЛАРНИЈИ КОД ЛОВАЧКИХ ПУШАКА

ЕГЗОТИКА ИЗ ДАНСКЕ

Глас Српске

7. АВГУСТ 2015.

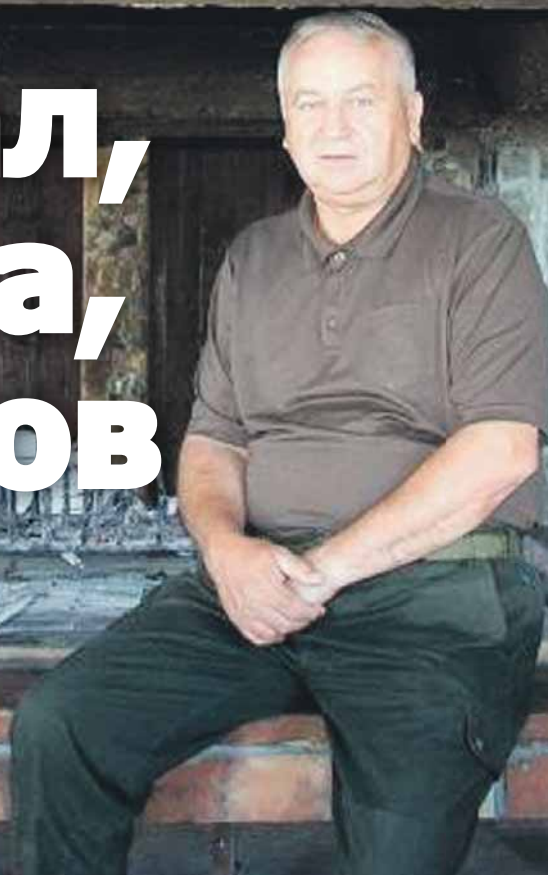
број 6

ЛОВАЦ

ВОЈО НАРИЋ,

један од најуспјешнијих
ловаца са подручја Добоја

Ни фудбал, ни кафана, мени је лов у венама

**SUPER
ROMING
PONUDA**

DO
75%

**POVOLJNIJI
INTERNET**

HRVATSKA

DO
70%

**POVOLJNIJE
PORUKE**

SRB, CG
I MKD

DO
90%

**POVOLJNIJI
INTERNET**

SRB, CG
I MKD

DO
85%

**POVOLJNIJI
POZIVI**

SRB, CG
I MKD

OVOG LJETA I ROMING SE TOPI

Putujte bez ograničenja bilo da ste prepaid ili postpaid korisnik, jer odabirom bilo koje mreže dok ste u romingu u Srbiji, Crnoj Gori ili Makedoniji možete da razgovarate, šaljete poruke i surfate uz najpovoljnije cijene poziva, poruka i mobilnog interneta i do 90% povoljnije, uz još kraće tarifne intervale, kao i do 75% povoljniji mobilni internet u svim mrežama u Hrvatskoj.

Preuzmite letak sa informacijama o novim cijenama u romingu na m:tel prodajnim mjestima ili se informišite na www.mtel.ba i spremni ste za zasluženi odmor.

m:tel *imate prijatelje!*

Начин лова

Шљуке се традиционално лове чекањем на прелету, а знатно рјеђе потрагом са псом птичаром или такозваним буширањем. Од осталих метода лова у обзир још долази и пригон. Буширање као техника лова на шљуке дозвољено је само на јесен.

Ловци из иностранства све чешћи гости шума и ливада у Херцеговини

ЗБОГ ШЉУКЕ превале хиљаде километара

То је специфична птица и код ње се тешко могу уочити нека правила. Чини ми се још сто година да је ловим, увијек бих имао непознаница. Зато је и волим, рекао Микеле Саломон из Италије

ПИШЕ: РАТОМИР МИЈАНОВИЋ
mratomir@gmail.com

Источни дио Републике Српске традиционално је станиште шљуке, птице која почиње да се лови крајем лета и почетком јесени. Врло је занимљив и цијењен улов за сваког ловца.

Ове птице траже влажна тла млађих шума граба и храста, због свог карактеристичног начина исхране. Нису ријетки ни ловци који из

иностранства долазе у лов на шљуку. Група италијанских ловаца већ девет година долази и лови на подручју Билеће, Берковића, Стоца и Невесиња и шљуку и препелицу, што је додатна шанса за развој ловног туризма на овим просторима. Најбоља ловишта

у Билећи, и то у рејону Фатнице и око Билећког језера. Колико им се овдје свиђа, најбоље илуструје податак да долазе и до осам пута годишње, иако у једном смјеру колима морају да превале близу 800 километара.

- Шљука је јако специфична птица и код ње се тешко могу уочити нека правила. Чини ми се још сто година да је ловим, увијек бих имао непознаница. Зато је и волим. Јер никада човјек не може ући у суштину њеног кретања, селидби, локалних селидби, понашања у зависности од временских прилика, полијетања, односа са псом, прелета... - прича Микеле Саломон из Италије, редован гост херцеговачких ловишта.

Ловац из Билеће Драган Станчић истиче да се шљука лови у цијелој Херцеговини.

ШЉУКА ВИРТУОЗ ЛЕТЕЊА И МАЈСТОР КАМУФЛАЖЕ

- Највише их има од 1. новембра када почну слане, тада слијећу са околних брда у полске канале, гдје могу да траже храну. У брдима их исто има гдје има грабовине и дубовине или на прелету када са брда у залазак сунца слијеће у поља. Ловио сам је са њемачким оштродрлаким птичарима, који су били изврсни како за лов на шљуку, тако и на сву осталу пернату дивљач - рекао је Станчић.

Он планира да и ове сезоне учествује у лову на краљице шуме, правог виртуоза летења и мајстора камуфлаже.

- Шљуке ће бити у изобиљу, јер има терена и птица довољно чак и за госте са стране. Са псима које имам прошле године готово да нисам отишао у лов а да сам се кући вратио празних руку - рекао је Станчић.

Илиџански ловци дјелују на 14.600 хектара ловишта, које дијеле са Ловачким удружењем "Требевић" из Источног Новог Сарајева

ЛОВАЧКО УДРУЖЕЊЕ "ИГМАН" ИСТОЧНА ИЛИЦА

Четири даме у друштву прекаљених ловаца

ПИШЕ: ГОРАН АНДРИЋ
krozrs@glassrpske.com

Ловишта на подручју сарајевско-романијске регије својим природним карактеристикама спадају у она која разноврсношћу шумских терена, многобројних планинских пашњака, ливада и специфичним рељефом пружају јединствене услове за узгој разноврсне дивљачи, а тиме и за угођај у лову и одмор у ловишту.

Једно од седам ловачких удружења са овог подручја је "Игман" из Источне Илице, основан давне 1952. године. У 63 године дугој традицији кроз удружење су професионализовали бројни љубитељи лова и природе. Окончањем рата илиџански ловци поново су се окупили и заједно раде на omasовљавању и популаризацији овог хобија. Сваке године дружини се прикључи неки нови љубитељ лова, а данас се могу похвалити са 150 чланова, од чега трећину чланства чине млади ловци. Једино су ловачко удружење сарајевско-романијске регије које у својим редовима има четири даме, Јелену Дошло, Ану Драшковић, Татјану Ивановић и

ОМИЉЕНИ ПРЕДЈЕЛИ ПОДРУЧЈА ЦРНОГ ВРХА, УЛОБИЋА, РУЖИЦЕ, МИЉЕВИЧКОГ ПОЉА

Амелу Башалић.

- Наше даме су положили ловачки испит, прошле обуку руковања ватреним наоружањем и ускоро ће са нама у лов. Иначе, много радимо

на omasовљавању нашег удружења. Редовно организујемо предавања за омладинце, средњошколце и студенте, гдје искусни ловци преносе своје знање, а касније у хајкама и искуство младим ловцима. Ове године у плану нам је да у сарадњи са Шумарским факултетом организујемо и наставу у основним школама. Циљ нам је да упознамо нашу омладину са ловом и природом. Треба да схватимо да лов није само одстрел дивљачи, већ и очување наше животне среди-

не, флоре и фауне, и свега онога што је потребно да наш простор и околину учинимо здравом и, наравно, да знају шта је драж лова - истакао је предсједник Ловачког удружења "Игман" Стеван Драшковић.

УДРУЖЕЊЕ ОСНОВАНО 1952. ГОДИНЕ

Илиџански ловци дјелују на 14.600 хектара ловишта, које дијеле са Ловачким удружењем "Требевић" из Источног Новог Сарајева. Омиљени предјели, у које сваке године похрле бројни ловци у хајке на вука, дивљу свињу, зеца и срндаћа, јесу подручја Црног врха, Улобића, Ружице, Миљевичког поља, Кланца и Старе горе, падина Игмана. Ове године уловљена су три срндаћа. Ипак, примарни циљ ове дружине није одстрел дивљачи. Резултате лова базирају на унапређену животне средине, новој инфраструктури, ловно-техничким и ловно-узгојним објектима. На годишњем нивоу добијају одређена средства од локалне заједнице, али углавном се финансирају властитим капацитетима. Сваке

Признања

Удружење ловаца "Игман" носилац је Златног ордена ловачких савеза Србије из 2010. године и Републике Српске из 2014. године за допринос ловству. Иначе, илицански ловци у сарадњи са Центром јавне безбједности Источно Сарајево интензивно раде на сузбијању криволова.

године уложи се од шест до осам хиљада марака у ловачке објекте.

- Имамо добар ловачки ресторан на Кули, у који смо уложили 1.500

марака за преуређење, направили смо двије затворене чеке, изнијели на ловишта око једну тону кукуруза, 300-400 килограма соли и остале хране за дивље свиње. Сваке године уредимо већи број појилишта и извора питке воде. Ове године завршили смо прокресивање ловачких стаза, одржавање путева до ловишта. Тренутно је у изградњи једна чека на подручју Црног врха. Заиста се трудимо да пружимо максимум својих могућности на овим активностима, али некада није све ни до иницијативе, јер често нам све диктира финансијска ситуација. Већину новца који користимо скупимо кроз чланарине, а помогне нам и општина у складу са могућностима - казао је Драшковић.

ОЧУВАЊЕ ПРИРОДЕ У ВРХУ ЛИСТЕ ПРИОРИТЕТА

Са преосталих шест ловачких удружења са подручја сарајевско-романијске регије Илишанци имају добру сарадњу.

- Организујемо заједничке хајке на вука, обично на подручјима у околини Пала, Калиновика и Хан Пијеска. Након тога организују се ловачка дружења уз приче, пјесме и весеље. Здрава дружења су одлика ловаца - поручио је Драшковић.

JAĆIMOVIĆ d.o.o
www.jacimovic.com

Juventa sport Lauš
Karadorđeva 83
Banja Luka
Tel. +387 51 212 904
Email : arms@jacimovic.com

Soko
Srpska 20
Banja Luka
Tel. +387 51 214 473
Email : soko@jacimovic.com

Juventa sport Gradiška
Vidovdanska 9
Gradiška
Tel. +387 51 825 780
Email : gradiska@juventasport.com

SIGSAUER

Lovačka municija

Remington.

Ellier & Bellot

Krušić

prvi partizan

BELOM

sako

REDFIELD

BURRIS

NORCONIA GERMANY

LEUPOLD

WALTHER

SWAROVSKI

Optike i dvogledi

ПИШЕ: ДИЈАНА ДУЛИЋ
krozrs@glassrpske.com

Није све у одстрелу и трофеју, веома је важна и брига о дивљачи. Да би ловац био успјешан мора да буде ангажован и у радним акцијама. Треба да буде активан у секцији и да ради у ловишту, поручио је ово Војо Нарић, један од најуспјешнијих ловаца са подручја Добоја.

- Предиван је осјећај када одем у ловиште и видим да има дивљачи у ловишту, када одем на чеку а изађу три, четири срне или дође крдо дивљих свиња. Е, то је нешто најљепше, боље од пуцања - поручио Војо Нарић, који је секретар Ловачког удружења "Фазан" Добој.

Шездесетједногодишњи Нарић са око четири деценије ловачког стажа власник је велике збирке трофеја.

СТРАСТ ИЗ ДЈЕТИЊСТВА

Овај полицијски радник у пензији добро се сјећа својих првих ловачких договорштина, као да су биле јуче и каже да не планира још дуги низ година да окачи пушку о клин. Након готово 40 година бављења ловством и освојених многобројних пехара љубав према ловству се не гаси.

ЈОШ КАО ДИЈЕТЕ ХОДАО СА СТАРИЈИМ ЛОВЦИМА

- За некога је фудбал све. За некога нешто друго, а за мене је лов омиљени спорт, иако је можда међу најскупљим. Више волим отићи у лов, него у кафану. То се постепено заволи и онда уђе у крв - рекао је Нарић.

Још као дјечак, сјећа се Нарић, дивио се ловцима и пратио их.

- Као дијете сам ходао за старијим ловцима, носио им ранац и тако заволио тај спорт. Та љубав је трајала и када сам се из Загребачке, гдје сам радио као полицајац, вратио у Добој. Дошао сам у добојско ловачко удружење и почео са ловом - казао је Нарић додајући да се ловом бави од 1978. године. Те године имао је и први улов, фазана и лисцу. Од тада је обишао сва ловишта широм Српске, БиХ, као и ловишта у земљама бивше Југославије. Нажалост, истиче, није имао прилику да посети неко ловиште у иностранству, иако му је то велика жеља.

- За то је потребно више новца,

ВОЈО НАРИЋ, ЈЕДАН ОД НАЈУСПЈЕШНИЈИХ ЛО

НИ ФУДБАЛ, НИ МЕНИ ЈЕ ЛОВ У

Предиван је осјећај када одем у ловиште и видим да има дивљачи, а на чеку изађу три, четири срне или дође крдо дивљих свиња. Е, то је нешто најљепше, боље од пуцања, поручио Нарић

У лов иде већ готово четири деценије
ФОТО: АРХИВА

Лов на дивљу свињу посебно интересант

Обишао сва ловишта широм бивше Југославије

ВАЦА СА ПОДРУЧЈА ДОБОЈА

КАФАНА, ВЕНАМА

Насљедник

Војо Нарић је поносан што је љубав према лову наслиједио његов син од кога очекује да ће га надмашити у ловачким успјесима.
- Имам сина који је бољи ловац од мене. Лови већ 15 година. Дobar је и признат ловац. Воле га људи у Ловачком друштву. Сматрам да је наслиједио моје ловачке кораке и да ће он освојити трофеје које ја нисам успио - испричао је Нарић.

а ја сам пензионер већ десет година и не могу то себи да приуштим - каже Нарића који зна гдје би отишао да има могућности.

Посебно га привлаче ловишта у Монголији и Русији.

- У последње вријеме много наших ловаца иде у Шпанију. Они су доста напредовали са узгојем, имају капиталне примјерке срнеће, јеленске и друге дивљачи - рекао је Нарић.

ЗЛАТНЕ МЕДАЉЕ

Његова збирка трофеја је богата. Уловио је дивојарца, срндаће,

"Мајевац"

Да је Војо Нарић веома цијењен ловац потврђује и то што је веома успјешно обављао многе функције у ловачким удружењима. Био је предсједник Удружења "Фазан" и лововођа, а био је и члан Управног одбора Ловачког савеза РС. Нарић је на челу Ловачке секције "Мајевац", која броји 60 ловаца. Ловиште овог удружења обухвата подручје мјесних заједница Мајевац, Ритешај, Трњани и дио Комарице.

- Имамо организовано прихватилиште за фазанску дивљач, властито земљиште и објекат гдје се окупљамо. Ловиште је богато фазаном, зецом, срнећом дивљачи, а има и мањи број дивљих свиња - казује овај ловац.

дивље свиње, вепра и многобројну другу ситну и крупну дивљач, а за своје улове освојио је златне медаље.

Он ипак, каже, да је највећи дио лова посветио дивљим свињама коју је врло тешко одстрелити.

ОДСТРИЈЕЛИО ТЕТРИЈЕБА ТЕШКОГ 7,5 КИЛОГРАМА

- Лов на дивљу свињу је интересантан зато што је то веома мудар животиња. Стари ловци кажу да дивља свиња "разговара са земљом". Оне имају предосјећај тако да се зна десети да дивља свиња прође поред ловца, а да је он не примијети. Ноћу на чекама када је присиљена доћи по храну могућност је већа - објаснио је Нарић.

Војо је међу оним ловцима који могу да се похвале уловом најинтелигентније и најпрепреденије шумске дивљачи - вука. Годинама је, прича, покушавао да га улови, али му је то пошло за руком у ловишту Каменица у Завидовићима.

- Ишао сам у више ловишта да одстрелим вука. Чак је температура знала бити и 37 испод нуле у

неким ловиштима. Чекао сам по седам дана, али нисам успио. Одстрелио сам га у ловишту Каменица у Завидовићима. Дошао је на чеку вук капиталац и ја сам га успио одстрелити - казује ловац Војо.

НЕДОСАЊАН САН

Ипак, наводи да му највреднији улов није вук, већ тетријeba.

- Ишао сам у многа ловишта која су богата том дивљачи. Међутим, посрећило ми се у Грахову. Успио сам да одстрелим тетријeba тешког седам и по килограма - прича Нарић.

Збирка трофеја је многобројна, али овај успјешни ловац још није успио да одстрели медвједа.

- То је веома скуп лов. Одстрел једног медвједа у нашим ловиштима кошта до 15.000 марака. Ишао сам у ловишта Рибника и Мркоњић Града, гдје сам био присутан приликом одстрела медвједа - рекао је Војо.

sve
LOV ZA

www.torzokom.com

TORZOKOM

DOO PRIJEDOR

Torzokom d.o.o. u svojoj ponudi posjeduje kompletan program lovačke opreme od karabina i sačmarica do municije, optika.

Brendovi koje zastupamo su:

Browning	Sauer	Tikka	Nikon	Baikal
Aimpoint	Winchester	Sako	Mirage	Zeiss
Norma	Meopta	Bellot	RC	Rio
Rottweil				

Uvjerite se sami u kvalitet proizvoda namijenjenih lovu u našoj ponudi, koju razvijamo još od 2000. godine.

Sjedište firme:	Tel. +387 52 243 890
Mitropolita P. Zimonjića C-3	Fax: +387 52 243 891
Prodavnica br. 4	Mob. +387 65 779 799
Ul. Kralja Petra I oslobođioca bb	+387 65 956 663
79101 Prijedor	e-mail: torzokom@gmail.com

Италијанска фирма "Бенели" тврди да бољи начин функционисања полуаутоматских сачмарица још није измишљен, а прихватио га је чак и "Браунинг"

ПИШЕ: ДРАШКО ДРАГОСАВЉЕВИЋ
ddragosavljevic@gmail.com

На пољу развоја револуционарних конструкција ловачког ватреног оружја данас је све речено. Међутим, примјетан је тренд који се може описати као тежња за усавршавањем и актуелизовањем давно заборављених и скоро потпуно напуштених рјешења, те њиховим еклектичким комбиновањем са до сада најбољим, доказаним рјешењима како би се добио најидеалнији могући резултат.

У једном од претходних бројева "Ловца", обрађујући полужну репетирку сачмару система "винчестер 1887", споменули смо да је њен конструктор Џон Браунинг творац и прве комерцијално успјешне и серијски произвођене полуаутоматске петометне сачмарице - у питању је чувена пушка "браунинг ауто-5" која је од 1902. произвођена све до 1998. године. Та пушка се у редизајнираној и модернизованој инкарнацији производи и данас под називом А5, али користи потпуно другачији систем брављења. Док се код старог оригиналног ауто-5 механизма, који је Браунинг патентирао 1900. године, за одбрављивање затварача користи дуги трзај цијеви, на новом моделу А5 примјењен је такзовани инерциони систем и цијев је фиксна (не креће се при палби).

Добри познаваоци полуаутоматских сачмара знају да се прва широко прихваћена примјена инерционог система веже за италијанску фирму "Бенели", односно проналазача и конструктора Бруна Ђиволанија чија конструкција тог система датира из 1967. године. Али, како је тај патент истекао 2006. године (Бенели инерша драјвен) те је самим тим престао "Бенелијев" монопол на њега, фирма "Browning Arms Company" је предметни систем уз незнатне измјене примјенила на њиховом новом моделу А5 назвавши га "кинематик драјв".

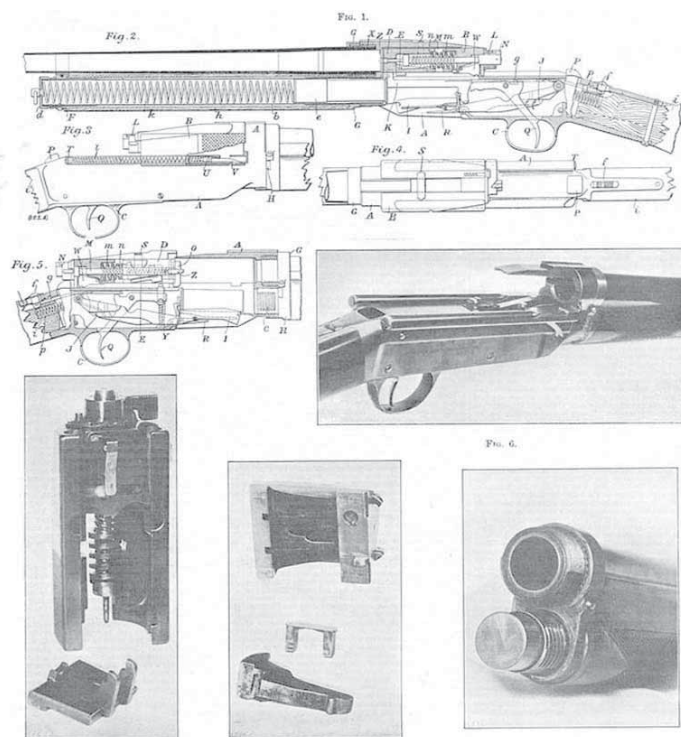
Чињеница је да се последњих година све више озбиљних оружарских кућа одлучује за примјену инерционог начина функционисања уз мале измјене у дизајну при конструисању нових модела (уз "Бенели" који је наставио усавршавање то су "Браунинг", "Franchi", "Бреда", "Stoeger"...).

Патент Бруна
Ђиволанија базира се
на систему "сјогрен"
ФОТО: АГЕНЦИЈЕ

Инерциони систем "сјогрен" све популарнији код ловачких полуаутоматских пушак

Егзотика из Данске

Имајући то на уму, а заинтересовани за поријекло и коријене "инерционог система одбрављивања", у литератури смо пронашли врло риједак модел полуаутоматске пушке с почетка прошлог вијека карактеристичан управо по инерционом систему одбрављивања. Ради се о патенту Шведана Сјогрена са почетка 20. вијека. Најновији модели ловачких полуаутоматских сачмарица у великом броју користе баш тај принцип, наравно, поједностављен, побољшан и прилагођен времену.

**СВЕ ВИШЕ ФИРМИ
ПРИМЈЕЊУЈЕ
ИНЕРЦИОНИ СИСТЕМ**

Без обзира на њен незапажен успјех, као пушка која се на тржишту појавила практично у исто вријеме када и чувена "ауто-5", ловачка полуаутоматска пушка система "сјогрен" заслужује мало простора макар као дио историје "петометки" и доказ да једноставне и добре конструкције никада не падају потпуно у заборав. У овом броју кроз опис полазног основа за добро познате "Бенелијеве" моделе, али и последње моделе многих других произвођача, приближавамо суштину овог архаичног, али све популарнијег принципа.

**ОПШТИ ОПИС ПУШКЕ
СИСТЕМА "СЈОГРЕН"**

Карл Аксел Тиодор Сјогрен конструктор је војничке и ловачке пушке, а обје су функционисале на истом принципу. Војничку пушку у калибру 30 понудио је британској војсци на конкурс. Та пушка је тестирана, али није усвојена у наоружање, док је полуаутоматска пушка у калибру 12 кратко произвођена за комерцијално тржиште. Уз конструкцију ове пушке везана су три патента с почетка 20. вијека, а произвођена је у једној данској фабрици. Извјесни шведски трговац А. Карлсон је од те данске фабрике наручио 5.000 пушак овог система у калибру 12 са 70 цм дугим цијевима опремљеним чоковима (спомиње се и број од 500 јединица са цијевима дугим 60 цм). Пушка је произвођена свега двије године, од 1907. до 1909. Све на овом оружју је масивно и старовремско, елементи су израђени глудањем из пуних блокова најквалитетнијег челика, а дрвени дијелови израђени су од ораховине. Челични дијелови су брунирани (старински дубоки плави финиш) док су кундак и поткундак заштитени уљним финишем. Масивни склоп затварача подсјећа на навлаку са полуаутоматских пиштоља, примјетно је шири од усадника по коме се креће и

Инерциони носач затварача у задњем положају

на предњем крају с лијеве и десне стране има нарезане површине намијењене запињању. Тај склоп креће се на двема шинама интегрисаним у усадник и то тако што их обухвата баш као што је случај код већине пиштољских навлака. Повратна опруга смјештена је унутар десне клизне површине, у шини с десне стране сандука. Кретање затварача по сандуку и његово правилно позиционирање потпомогнуто је и осигурано још једном широком шином која је краћа од носача и протеже се с горње стране почевши од лежишта метка, а залази у одговарајући канал с горње стране навлаке. Оружје не оставља баш позитиван естетски утисак и дјелује ружно и недовршено, као да је неко изрезао горњи задњи дио сандука (уколико бисмо изрезали горњи задњи дио усадника

унутар врата кундака. С десне предње стране навлаке налазе се два избушења отвора чија је

улога безбједно одвођење барутних гасова у случају евентуалног прскања патроне у лежишту метка. Сандук-усадник са шинама, који се протеже од врата кундака до лежишта метка, врло је дуг код овог оружја. Кочница је позиционирана на уобичајеном мјесту за већину ловачких пушака сачмарица преламача, а то ће рећи на врату кундака, има два положаја и предвиђено је да се ангажује палцем. Кундак је класичног енглеског типа, а постоје и ријетки примјерци са пиштољским рукохватом (срећу се и варијанте са фино обликованим и украшеним металним дијелом који с доње стране врата кундака заједно с њим формира пиштољски рукохват). Капа кундака је од пластичне масе и има монограм произвођача. Пушка је с доње стране цијеви опремљена тубуларним магацином капацитета четири патроне, а предвиђено је да се пета патрона поставља директно у цијев (4+1). Магазин је обложен чекираном ораховом облогом која формира поткундак. Врло интересантна карактеристика ове пушке је та да се лако може расклопити на два главна саставна елемента - притиском на једно дугме смјештено са предње стране гривне, која спаја цијев са магацином и закретањем капе тубуларног магацина те његовим извлачењем може да се одвоји склоп који интегрисае цијев, магацин и поткундак од склопа сандука са затварачем и кундака, што је свакако практично при транспорту. Сачмара "сјогрен" опремљена је склопом носача затварача који у себи интегрисае ударач, дакле окидање се врши ударачем, а не посредством удараче-ороза. Ударач се

може запети и отпустити ручно без повлачења навлаке једном радлованом полугом, то јест крилцем смјештеним на задњем крају ударача (то крилице највише подсећа на класичну кочницу карабина система "маузер 98К"). Дакле, у ситуацији при којој метак у лежишту није активираан могуће је ручно запети ударач са ударном иглом уз помоћ овог крилица, те поново извршити окидање. Крилице има два положаја. Ако га закретемо здесна улијево за једну четвртину круга и тиме подигнемо у вертикални положај, ударач је запет, али блокиран у

к р а -
њем задњем положају, односно уокчен (опет врло слично ударачу на К98). Још једним закретањем удесно за једну четвртину круга ударач се доводи у положај спреман за паљбу. Безбједност система је конструкционо осигурана, чиме је спријечена могућност нежељеног окидања.

Да би се пушка напунила потребно је прво откочити. Пушка има, како је већ речено, кочницу обараче на врату кундака, а која блокира и затварач, те је потребно да пушка при пуњењу буде откочена. Даље, закр-

СЈОГРЕНОВ СИСТЕМ ДОБИО НА ВАЖНОСТИ ПОСЛИЈЕ 100 ГОДИНА

на пушци "ауто-5", добили бисмо нешто што највише подсећа на "сјогрен" који тек са затварачем у задњем положају има за око нешто пријатнију силуету). Међутим, разлог за то лежи у чињеници да је повратни механизам односно масивни склоп инерционог носача са затварачем огољен - тај носач игра улогу пиштољске навлаке па не изискује потребу за класичним кућиштем или поклопцем сандука. Изгледа да су стријелци највише подозрења и неповјерења показивали према начину саобраћања масивног носача по усаднику јер није пријатно видјети да при сваком хицу тешки комад челика лети равно према лицу. Међутим, на задњој горњој страни сандука, одмах испред кочнице, смјештен је широки зуб граничника (одбојника) чија је улога да осигура затварач од излијетања са сандука у његовом кретању уназад при паљби, а тај граничник игра и улогу амортизера и повезан је са једном опругом

Стари и нови "Бенелијеви" инерциони затварачи један поред другог
ФОТО: АГЕНЦИЈЕ

Ултрамодерни "Бенелијев" инерциони "ин лајн" затварач

НАЈНОВИЈИ "БЕНЕЛИЈЕВ"
ИНЕРЦИОНИ СИСТЕМ "ИН ЛАЈН"

Систем овог готово заборављеног оружја Шведанина Сјоргена последњих година доживљава нову младост и представља актуелни тренд при конструисању најмодернијих ловачких полуаутоматских пушака. Поузданији бравећи механизам тешко да постоји те не чуди чињеница да је у модернизованом и поједностављеном облику примичењен на многим пушкама данас. Експериментима је доказано да је систем веома безбедан и да циклус одбрављивања неће започети прије него што пројектил почне да напушта уста цијеви. Логично, што јача лабораторија и јачи трзај, тиме и јаче инерционе силе, што за последицу има безбедније одгањање отварања затварача. "Бенелијев" 1967. године патентиран "inertia driven" принцип је у суштини исти као "сјорген" с тим да је максимално симплификован и, наравно, смјештен у унутрашњост сандука. Лаки ротациони затварач, који брави директно у цијев и веома је чврст, налази се у једној линији са тешким носачем, то јест са његово предње стране (идентичан распоред као на AP15), а окидање се врши путем удараче. Недавно је "Бенели" овај систем још више усавршио додавши му повратну опругу која се са носачем и затварачем налази у једној линији и не залази у врат

кундака, већ је позиционирана унутар сандука (такозвани "ин лајн инерша драјвен" систем). Носач је донекле скраћен и креће се по двије вођице (на једној од њих је повратна опруга), а на задњем крају вођица монтиран је амортизер са пластичним црвеним инсертом који ублажава удар носача. Акција је веома брза и произвођач тврди да знатно ублажава и амортизује трзај и одскочни угао. Овај систем, како је речено, не захтијева никакво подешавање у погледу лабораторија (нема регулатора протока барутних гасова, не ради се о гасној позајмици) и веома је чист јер сви продукти активирања метка излазе кроз уста цијеви. Изузетно је једноставан и има само три главна дијела: тијело носача, лаки ротациони затварач и инерциону опругу. Тиме се у перспективи добило и на модуларности јер се све одвија унутар сандука. "Бенели" тврди да бољи систем функционисања полуаутоматских сачмарица још није конструисан. Умјесто закључка рећи ћемо да нови модели ловачких полуаутоматских сачмарица врло успјешно комбинују најмодерније материјале и технологију, врхунски дизајн и ергономију те последња достигнућа на различитим пољима са предностима модернизованог (архаичног) инерционог система, па се може констатовати да ће овај тренд трајати још доста дуго постављајући нови стандард.

лаки затварач), међутим тешки носач-навлака остаје у мјесту и по инерцији тежи да задржи свој почетни положај - стање мировања. Између тешког носача и лаког затварача налази се специјална опруга која почиње да се сабија. Док затварач, ударач и ударна игла са комплетном пушком иду уназад, тешки носач тежи да остане у мјесту под утицајем инер-

скоп одбрављује од сандука. Скоп носача при ходу уназад сабија повратну опругу у десној шини и на крају налијеће на већ поменути граничник са задње стране усадника који под дејством своје опруге амортизује удар носача-навлаке. Цијели склоп након тога креће унапријед при чему се свјежа патрона уводи у лежиште у цијеви, а цијели циклус спреман је да

започне поновним повлачењем обараче. Оно што је посебно интересантно јесте да се добар дио ударца у раме апсорбује тешким инерционим носачем-навлаком за разлику од пушака "Браунинговог" система "ауто-5" које су карактеристичне по непријатном "риртању" које као узрок има чињеницу

ције. Истовремено се сабија и опруга ударача, то јест ударне игле и она започиње свој пут уназад све док се не зашне. У том тренутку, када лаки затварач унутар носача иде назад и између свог задњег краја и носача сабија инерциону опругу (то јест опругу која има улогу сакупљача, колектора енергије трзаја) поменута инерциона опруга апсорбује енергију трзаја. Како притисак у цијеви опада на безбедан ниво, а садржај патроне напушта цијев, инерциона опруга почиње да се растеже до свог почетног положаја узрокујући одбрављивање бравећег блока од лежишта на усаднику, то јест раздвајање лаког затварача и тешког носача-навлаке, при чему и носач започиње свој пут уназад према задњем крају усадника. Сада је затварач одбрављен и цијели склоп креће уназад под дејством преостале енергије трзаја извлачећи празну чауру из лежишта метка. Као што се може закључити, инерциони систем накратко одгања отварање затварача при чему инерциона опруга служи да покрене размицање затварача од носача чиме се

да цијев при паљби трза уназад, чиме на затварач преноси импулс трзаја. Посебна карактеристика описаног система је та да није потребно вршити било какво регулисање протока барутних гасова у зависности од лабораторија које користимо те ће пушка поуздано функционисати без обзира на то да ли испалјемо јаче или слабије лабораторије.

СИСТЕМ "СЈОРГЕН"
ЋЕ ТРАЈАТИ ЈОШ ДУГО

тањем крилца ударача звесна нагоре у вертикални положај исти доводимо у безбједну блокирану позицију. Потом ћемо палцем и кажипрстом повући склоп затварача у задњи положај. Затим постављамо прву патрону директно у лежиште метка у цијеви, а притиском на полугу, која је смјештена с доње стране унутар отвора за пуњење тубуларног магацина, затварач се ослобађа и под дејством повратне опруге креће напријед бравећи се за сандук. Након тога класични тубуларни магацин пуни се са четири патроне. Остаје нам да крилце ударача вратимо у десни положај и оружје је тиме напуњено и спремно за паљбу. Крилце у вертикалном положају стријелцу заклања поглед на нишанску линију, чиме је јасно да је ударач блокиран и осигуран у задњем положају. Затварач након последњег хица остаје у задњем положају.

ИНЕРЦИОНИ
МЕХАНИЗАМ "СЈОРГЕН"

Иако на први поглед компликован, овај систем искоришћава чисту енергију трзаја и базира се на једноставном принципу - првом Њутновом закону, закону инерције. Главни дијелови склопа носача затварача су тешки носач - навлака, ударач са ударном иглом и опругом, лаки затварач и бравећи блок те опруга инерционог механизма. У моменту када се изврши опалење метка затварач се путем бравећег блока забрављен за сандук са доње стране. Пошто је метак активиран, енергија трзаја покреће уназад цијелу пушку (укључујући и

Вјероватно нема ловца, спортског стријелца и војника који није чуо за финску фабрику муниције "Лапуа".

Многи ову фабрику повезују са снајперском муницијом калибра .338 "лапуа магнум" (8,6x70мм), а управо овај метак може послужити као одличан увод у причу о фирми "Лапуа". Тај далекометни, веома прецизни и ефикасни снајперски метак зачела је 1983. године у САД компанија "Research Armament Industries" на захтјев америчке морнарице (то јест на захтјев Маринског корпуса САД за нову снајперску пушку), али је редизајнирање и додатно усавршавање на крају повјерено стручњацима финске фирме "Лапуа", гдје је метак добио коначни облик и карактеристике.

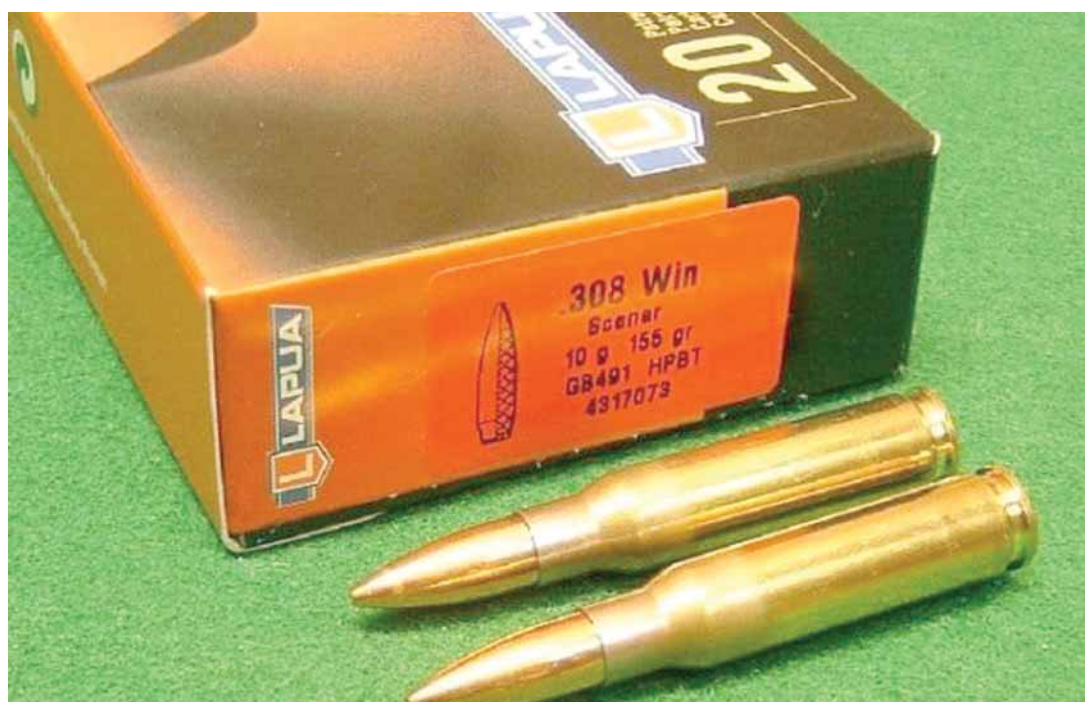
Данашња продукција муниције калибра .338 "лапуа магнум" у различитим лабораторијама резултат је заједничког истраживања и рада фабрике "Лапуа" са два произвођача снајперских пушача врхунске прецизности и квалитета (и цијене) - финског SAKO и енглеског "Accuracy International" (AI).

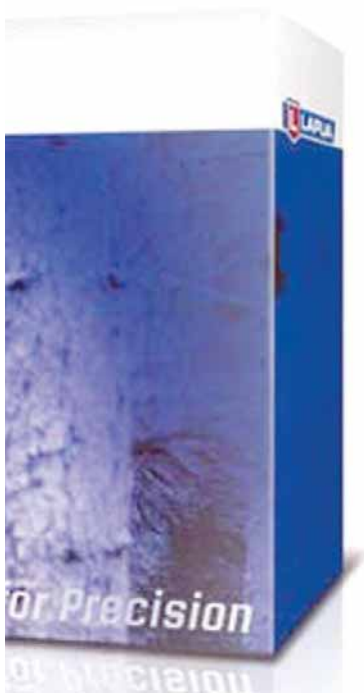
Сарадња и садејство поменутих произвођача пушача са фабриком муниције "Лапуа" нису случајни, пушка "Accuracy International AWM" (или LI115A3 "Long Range Rifle", како јој гласи службена британска војна ознака) у калибру .338 "лапуа магнум" тренутно држи свјетски рекорд у потврђеном снајперском поготку са највеће удаљености од 2.475 метара. Рекорд је потврђен у Гинисовој књизи, а постигао га је у новембру 2009. године каплар британске коњичке регименте Крејг Харисон убивши једног за другим два талибанска митраљесца у авганистанској провинцији Хелманд.

Познато је такође да Финска његује традицију и културу лова, стрелаштва и оружја. Ма како то је-

"Лапуа" синоним за неприкосновену прецизност

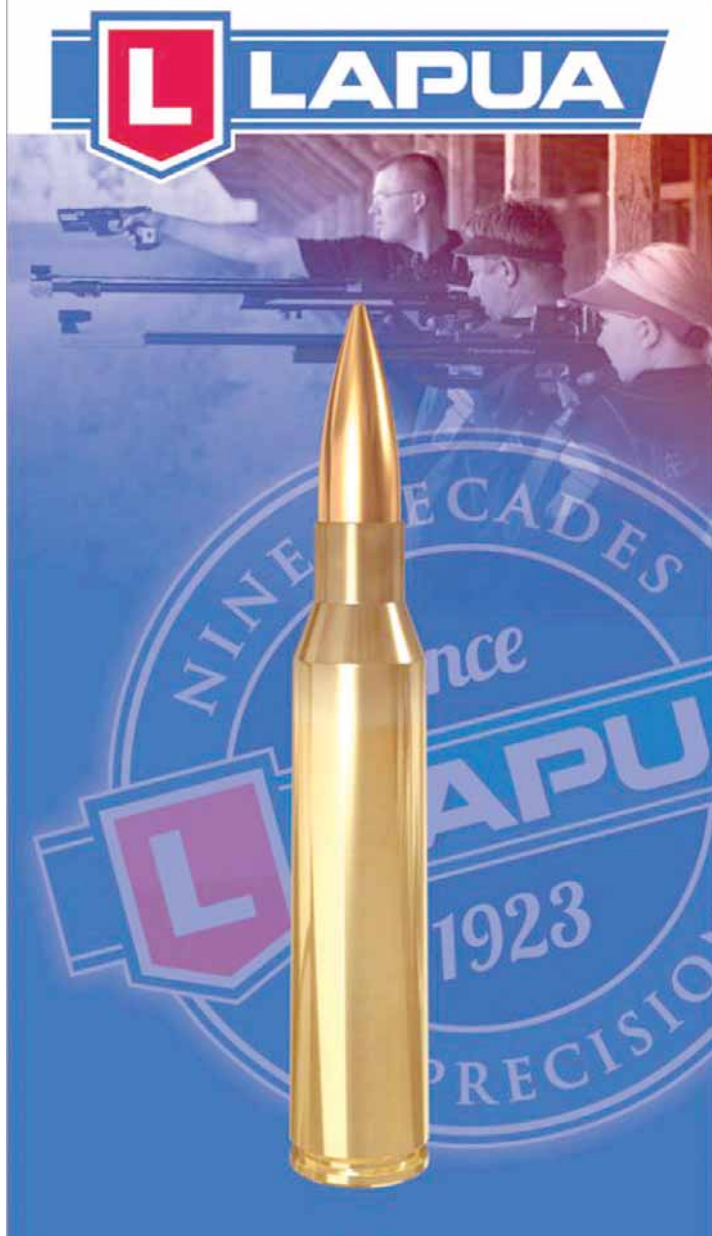
Прва три метка с лијева су у калибру 300 AAS

варирају) убијених противничких војника. Снајперске пушке ТРГ42 финске фабрике SAKO калибра .338 "лапуа магнум" резултат су вишедеценијског најозбиљнијег истраживања и примјене искустава финске војске из поменутог Зимског рата па су надалеко чувене по свом концепту неприкосновене прецизности гдје је све максимално подређено захтјевима врхунских стријелаша.

Те двије снајперске пушке у калибру .338 "лапуа магнум" налазе се у опреми бројних војних и полицијских јединица широм свијета, што је довољан показатељ озбиљности сарадње ових фирми, као и саме фабрике "Лапуа". Биће занимљиво рећи и то да је Јединица за специјалну подршку Државне агенције за истраге и заштиту (SIPA) БиХ

МЕТАК ЗАЧЕТ 1983. ГОДИНЕ

зиво звучало, неоспорна је чињеница да је апсолутни свјетски рекорд свих времена у броју потврђених снајперских погодака постигнут за вријеме Зимског рата, који је Финска водила са СССР-ом (1939-1940.) Рекорд држи фински фармер и ловац на јелене, а тада војник Симо Хејхе, са више од 500 (подаци

однедавно опремљена енглеским снајперским далекометним пушкама фирме "Accuracy International AX338" у калибру .338 "лапуа магнум", а снајперске далекометне пушке ТРГ42 финског произвођача SAKO, у истом калибру, службено су оружје Специјалне антитерористичке јединице МУП-а Србије (САЈ).

Изузетно тражена и од ловаца, многих професионалаца и врхунских стријелаша необично цијењена стрелачка, ловачка и пјешадијска муниција необично високог квалитета, уз различите компоненте цивилне и војне намјене (чауре и зрна највишег квалитета за ручно пуњење), представља основни производ фирме "Лапуа", која је основана 1923. године као скромна мануфактура. Фирма је временом прерасла у великог произвођача који поставља нове стандарде и без икакве сумње представља узор најпознатијим свјетским произвођачима муниције, а њена филозофија се може дефинисати као страст за прецизношћу.

КРАТКА ИСТОРИЈА ФАБРИКЕ "ЛАПУА"

Финска је постала независна 1917. године, а у граду Лапуа основана је и изграђена фабрика муниције у државном власништву 1923. године. Године 1927. фирма добија званични назив Државна фабрика муниције. У почетку је производња

Натуралис зрно

Експандирана Натуралис зрна

ву и војној употреби. Године 1991. "Лапуга" је постала независно Друштво са ограниченом одговорношћу под новим именом Фабрика муниције "Лапуга лтд".

"ЛАПУГА" ДАНАС

Финска фабрика муниције "Лапуга" или, како јој гласи званичан назив, "Nammo Lapua Oy", данас је дио велике нордијске "НАММО групе". Са сједиштем у граду Рауфос у Норвешкој "НАММО група" специјализована је за развој и производњу различитих рјешења врхунских перформанси у области одбрамбених технологија и ваздухопловства. "НАММО група" је основана 1998. године спајањем три главне нордијске одбрамбене компаније: "Celsius AB",

**ФИРМА ОСНОВАНА
1923. ГОДИНЕ**

била скромна, али пошто се у праскозорје Другог свјетског рата политичка ситуација у свијету промијенила, производни капацитети фабрике су увећани, а производња муниције је порасла. Након Другог свјетског рата 1946. године "Лапуга" је придружена такође државној фабрици Валмет, а под контролу финског Министарства одбране потпада 1955. године.

У фабрици се 1976. године догодила несрећа и она је у експлозији тешко оштећена. То је резултовало одлуком да буде изграђена нова фабрика, даље од центра града Лапуа.

Сљедећи корак је био да се даље прошири производња, а то је постигнуто изградњом нове фабрике чаура и зрна која је отворена 1984. године. Током осамдесетих година прошлог вијека "Лапуга" се снажно концентрисе у правцу развоја но-

вих производа, што је довело до брзог раста продаје на комерцијалном тржишту. Како су маркетинг и развој производа временом јачали, "Лапуга" је постала већма конкурентан произвођач муниције намијењене стрељаштву, ло-

"Patria Oy" и "Raufoss ASA". "Nammo Lapua Oy" са сједиштем је у финском граду Лапуа и има 150 радника. Врхунски квалитет муниције "лапуа" подједнако је резултат вишеструког искуства, непогрешивог избора најквалитетнијих сировина и материјала те одлично организованог управљања производним процесима и технолошким системима. Упркос чињеници да је производња потпуно аутоматизована те да се изводи уз помоћ најсавременије могуће технологије, људски фактор је и даље изузетно важан, особље чак лично контролише квалитет сваког појединачног метка уколико је то потребно. Најважније је, ипак, како то кажу у фирми "Лапуга", "пажљиво слушати стрјелце". Свако питање и сугестија се озбиљно и темељно анализирају, чак се организују и пробна гађања. Блиска интеракција са стрјелцима

300 AAC Blackout Brass

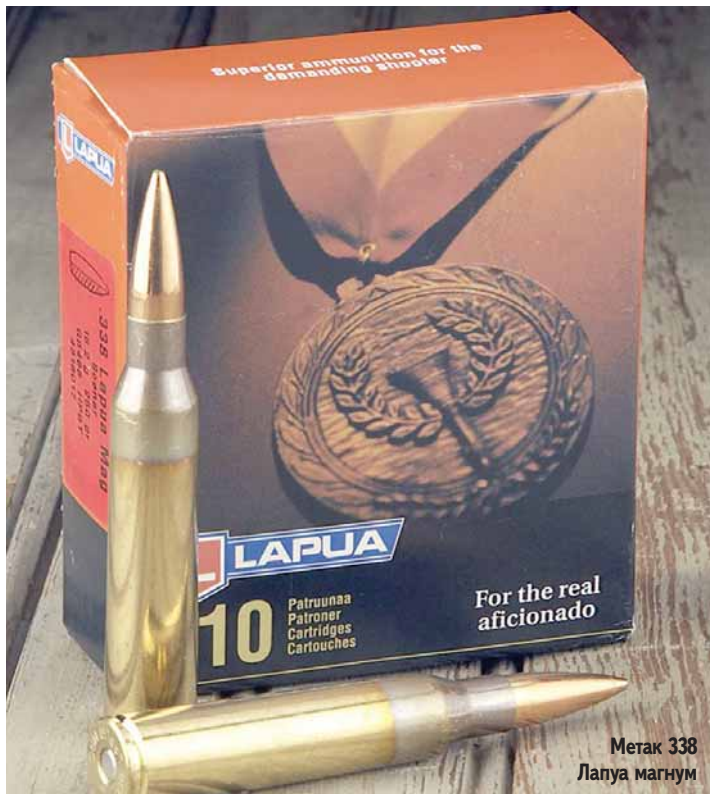
**.300 AAC BLACKOUT
(.300BLK, 7,62x35MM)**

Метак је развијен у САД на основу .223 "ремингтон" у фирми "Авансд армамент корпорација" из Џорџије специјално за војничке карабине М4 са намјером да буде омогућено коришћење муниције симиларне балистике руском метку 7,62x39, а да се при томе стандардни М4 оквири могу без икаквих измена пунити до пуног капацитета те да се задржи стандардни затварач. Дакле, за конвертовање је потребно имати само горњи склоп усадника са цијеви у новом калибру.

обезбјеђује да се повратне информације разумију на прави начин, што омогућава да стријелци широм свијета добију тачно онај квалитет који желе и то корак по корак, ка нечему још бољем. Врхунски квалитет и прецизност муниције "лапуа" постиже се и кроз пажљиво бирање, комбиновање те уклапање компонената. Поуздано и благовремено активирање метка, оптимална брзина на устима цијеви и одличне балистичке особине су резултат добро осмишљених и пажљиво произведених компонената. Савршеност метка постиже се савршеним уклапањем свих компонената, а ово најбоље знају стријелци који сами пуне муницију. Наравно, тај врхунски квалитет је и сертификован, "NAMMO Lapua Oy" систем квалитета у складу је са ISO 9001 и AQAP 2110. Ту је и систем заштите животне средине - сертификат ISO 14001.

Без обзира на врхунски квалитет муниције "Лапуа", она ипак представља дио система оружја. Раде се опсежна тестирања са различитим пушкама како би била обезбијеђена функционалност, прецизност и поузданост муниције са свим компонентама, чак и у најекстремнијим условима. У вези са тим фирма се труди да ради заједно са најзначајнијим произвођачима оружја и стријелцима. Једна од последњих иновација насталих из ове сарадње је метак калибра 6,5x47 "лапуа" развијен специјално за спортско Long Range стрелаштво. "Лапуа" је пионир у развоју и производњи специјалне снајперске муниције и различитих врста зрна (на примјер врхунско зрно пушљег врха Scenar L). Спортски стријелци знају да је муниција "лапуа" ујединачено поуздана и прецизна при коришћењу из различитих пушката. Ово је дакле постигнуто константном сарадњом са другим произвођачима и стријелцима, а фирма је спонзор врхунских стријелца и олимпијских шампиона. Из велике палете пушчаних и пиштољских калибра које производи "Лапуа", овом приликом издвајамо неколико нових производа представљених на овогдишњем "Шот шоу" у Лас Вегасу.

**Метак 338
Лапуа магнум**

Инжењери су при развоју имали на уму и потенцијал који би обезбједио лако пригушење па се производи и подзвучна верзија овог метка. Метак има нешто боље балистичке карактеристике од свог совјетског/руског узора. Метак је све популарнији и међу ловцима, јер обезбјеђује довољно енергије (на 300 метара зрно од 8,1 грама има 829 Ј) а захтијева кратку акцију карабина.

7ММ-08 "РЕМИНГТОН"

Овај метак је својеврсна копија такзваног вајлдкет метка 7мм/308, развијеног крајем педесетих година прошлог вијека, а настао је сужавањем грла чауре метка .308 "винчестер" (7,62x51) тако да се прилагоди зрну калибра 7мм. Метак је специјално развијен за такмичења у гађању металних силуета и пружа супериорну комбинацију снаге и прецизности уз мали трзај. Изради овог метка "Лапуа" је посветила специјалну пажњу. По балистичким карактеристикама

превазилази чувени метак 7x57 "маузер" и све више га прихватају ловци и спортски Long Range shooting стријелци који сами пуне муницију.

"НАММО LAPUA OY" ДАНАС ЈЕ ДИО ВЕЛИКЕ НОРДИЈСКЕ НАММО ГРУПЕ

"НАТУРАЛИС" ЗРНА

"Лапуа" је ове године представила трећу генерацију специјалних безоловних "натуралис" зрна у калибрима 7,63, 8, и 9,3мм. "Натуралис" зрна од свог појављивања била су позната по ефикасности, прецизности и идеалној пенетрацији уз контролисано експандирање, немогућност фрагментације и 100-процентно очување масе, што резултује оптималном терминалном балистиком. Нова генерација пружа још боље перформансе, јер је прилагођена употреби у ширем опсегу калибра и почетних брзина. Та зрна израђена су од бакра и при пенетрацији одмах започињу контролисану симетричну експанзију тако што један пластични елемент на врху зрна бива утиснут у канал смјештен иза њега. То покреће експанзију то јест стварање правилне печурке, а зрна након заустављања задржавају почетну масу и не фрагментирају.

Фирма нуди посебно "натуралис" зрна у 7 калибра или готове фабрички лабораторисане метке у калибрима 308 Њин, .30-06, 8x57 ИС и 9,3. "Натуралис" зрна су прави избор за ловце који преферирају ефикасан хитац са што је могуће мањим губитком меса дивљачи.

По кулоарима се већ дуже вријеме може чути да ће Закон о оружју и муницији доживјети преправке.

То су потврдили и у МУП-у Српске, али без прецизних одредница шта ће бити промијењено

ПИШУ: ДУШАН РЕПИЈА
dusanr@glassrpske.com

НЕБОЈША ТОМАШЕВИЋ
ntomasevic@glassrpske.com

Велики проблем за ловце у Републици Српској представља куповина муниције за ловачки карабин, пошто су важећим Законом о оружју и муницији ограничени на набавку 40 метака годишње у Републици Српској.

Ипак, по кулоарима се већ дуже вријеме може чути да ће овај закон, који је у Српској важећи осам година, ускоро доживјети преправке. То су потврдили и у МУП-у Српске, али без прецизних одредница шта ће бити промијењено.

- Закон о оружју и муницији доживјеће промјене највјероватније до краја године. У току је израда новог текста закона, али за сада не можемо рећи шта ће нови закон подразумевати - рекли су у полицији.

Према садашњем закону, ловци могу годишње да купе 40 метака за ловачки карабин, као и 50 метака за пиштољ. Додатни проблем за ловце представља компликована процедура набавке муниције, а она је следећа.

Ловци морају прво да поднесу захтјев за набавку муниције у надлежној Станици јавне безбједности. Послије одређеног времена од СЈБ добије се одобрење, уз уплату таксе од десет марака и са одобрењем се може купити 40 метака у овлашћеној радњи. Иста процедура је и за пиштољску муницију, док за набавку муниције за сачмарицу није потребно одобрење већ се може слободно купити у овлашћеној радњи. Наравно, захтјеве за куповину муниције могу да предају само лица која имају оружни лист.

- Одобрење за набавку муниције важи шест мјесеци од дана издавања, а може се издати једном годишње. Муницију може да купи само особа на чије име гласи одобрење. То се односи на муницију за карабин и пиштоље, док се му-

СТИЖЕ НОВИ ЗА НИКО НЕ ЗНА Ш

Још неизвјесно да ли ће ловци у Републици Српској коначно моћи да купе муницију без ограничења и посебних дозвола

КОН, али та доноси

ниција за оружје са неолученим цијевима може купити на основу оружног листа за оружје за које је дозвола издата - рекли су у полицији Републике Српске.

Таква процедура већ годинама не наилази на одобравање већине ловаца у Српској, а готово свака прича међу љубитељима лова по-

чиње и завршава овом темом.

- Не видим зашто је потребно ограничење за куповину карабинске и пиштољске муниције особи која има оружни лист. Ваљда се подразумева да је свако ко има овај папир прошао

50

метака за пиштољ могу да купе годишње

40

метака за карабин ловци годишње могу да купе у РС

10

марака кошта захтјев за набавку муниције

обуку, положио одређене тестове и да користи муницију само у сврху лова. Поготово је спорно ограничење на 40 метака годишње за карабин. Постоје људи који у лову проведу више времена него код куће или на послу и њима сигурно није довољна ова

количина за годину. Са друге стране, за просјечног ловца она јесте довољна, али и онај ко лови рјеђе мора да пролази непотребну процедуру предавања захтјева СЈБ, затим мора да уплати десет марака

и тек онда са дозволом и оружним листом оде у овлашћену радњу да купи муницију - рекао је ловац Драгољуб Радић.

Потпуно другачија ситуација је у ФБиХ, гдје ловци не морају да траже одобрење, већ у слободној продаји, уз оружни лист могу да купе неограничену количину муниције. Слична ситуација је и у државама западне Европе. Јавна је тајна да ловци из Српске користе такву могућност и да муницију набављају у најближој оп-

штине ФБиХ, у којој не важе закони као у Српској.

- Чак познајем неке ловце који неће да се замарају и ваде одобрење, него једном или два пута годишње сједну у аутомобил и у ФБиХ купе количину муниције која им је довољна. Чули смо и ми ловци да је у изради нови закон и било би заиста добро да он буде другачије ријешен у овој области - рекао је Радић.

ЛОВЦИ ИЗ РС МАСОВНО КУПУЈУ МУНИЦИЈУ У ФБИХ

Помоћник министра пољопривреде, шумарства и водопривреде у Влади Републике Српске, задужен за лов, Горан Зубић истиче да је ово питање у надлежности МУП-

а РС, али сматра да тренутни закон треба промијенити.

КУПОВИНА МЕТАКА ЗА САЧМАРИЦУ ДОЗВОЉЕНА САМО УЗ ОРУЖНИ ЛИСТ

- Моје мишљење је да би и код нас требало укинути издавање одобрења, односно да се може купити муниција уз доказ оружног листа. Има више разлога за то, прије свега ловци из Републике Српске масовно купују муницију у ФБиХ или иностранству, тако да, с једне стране не постоје реалне званичне евиденције у Српској о продатој (купљеној) муницији, а с друге стране наш новац иде ван финансијских токова Српске. Оправданост у слободној набавци муниције лежи и у томе што ловац, на основу претходних провјера о способности и подобности, већ има дозволу за набавку и посједовање наоружања. Према томе, помало је бесмислено ловце ограничавати у набавци муниције, када су већ добили одобрење да посједује пушку - рекао је Зубић.

Ипак, он додаје да просјечном ловцу, осим у неким ситуацијама, није потребно више метака го-

дишње од тренутно прописаног броја.

- Ако говоримо о реалним потребама за карабинском муницијом, сматрам да је довољно 40 метака на годишњем нивоу. Додуше, ако постоји потреба честог упуцавања карабина на стрелишту ради прецизности, ту се потроши

највише муниције. Тешко је генерално рећи које су потребне количине метака годишње, тако да то не треба ограничавати, јер тако нема могућности легалне набавке, ловци неће ограничити своје потребе већ ће набавити муницију неким другим токовима - закључио је Зубић.

Дисплазија кукова је термин који обухвата бројне специфичне развојне и стечене абнормалности које захватају кук. Развојне или примарне промјене се јављају у периоду раста. Стечене или секундарне промјене последица су употребе болесних кукова и често имају прогресиван ток. Обично, такви зглобови су болни и појављује се шепане. Крајњи резултат је потпуна нефункционалност једног или оба зглоба кука. Узроци овог обољења нису још потпуно разјашњени, али неколико предиспонирајућих фактора имају велики значај:

- наслеђе и генетске карактеристике (оба родитеља имају поједнаку улогу у преношењу овог обољења)
- рани, брзи раст јединке и нагло повећање тјелесне масе
- прекомјерна и неизбалансирана исхрана (превише калорија, витамина, минерал и протеина)

Симптоми овог обољења варирају у зависности од старости јединке. Код паса млађих од три мјесеца могућ је потпуни изостанак клиничких знакова, али такође такво штенце може показивати прве знакове несигурнијег кретања као последица нестабилности кукова. У старости између три и 18 мјесеци пси показују различити степен слабијег ослањања на ноге, укочен и тетурав ход као и опирање приликом редовног вјежбања. Такође, пси из ових старосних категорија могу бити потпуно без јасно изражених знакова и водити нормалан жи-

Ветеринарска амбуланта "Вет центар" Дисплазија кукова све чешћа болест код паса

КОНТАКТ ТЕЛЕФОНИ
051/288-850 и
065/981-786

e-mail:
vetcentar@teol.net

Искуства из наше амбуланте

У последње вријеме забиљежен је пораст броја паса с овим проблемом, поготову услед недовољне контроле родитеља прије парења. И због тога нам се дешавају случајеви да већ штенци са седам, осам мјесеци имају озбиљне проблем са дисплазијом кукова. У нашој амбуланти је могуће направити рендгенски снимак кукова и процјену евентуалних промјена уколико постоје. Код мањих промјена даје се симптоматска и потпорна терапија, што подразумијева прије свега превенцију бола, а код тежих случајева код којих је индикована хируршка интервенција радимо у сарадњи са ветеринарском амбулантом "Вет поинт" из Загреба.

вот. Пси у средњим или старијим годинама живота могу поново почети показивати симптоме (отежано устајање и кретање, различити степен болности...). И тада им је потребна адекватна медицинска и/или хируршка помоћ. Врло је важно схватити да су неке јединке отпорније од других и да сви не показују једнаке симптоме. Самим општим прегледом не може се дати адекватна оцјена да ли неки пас болује од овог обољења или не. Клиничким прегледом се може поставити сумња на ово обољење, али опет не код свих јединки. Једини начин да се дисплазија кукова потпуно искључи или установи, и да се одреди у ком је степену присутна је специјалистички рендгенолошки преглед. Рендгенско снимање се обавља у ветеринарским установама под ветеринарским надзором. Клиничка пракса је показала да пас мора бити дубоко седиран или уведен у општу анестезију ради што бољег позиционирања и лакше манипулације као и због веће сигурности пса, власника као и особља које ради.

Минимална старост за званичну процјену дисплазије кукова је 12 мјесеци. Не постоји горња старосна граница за снимање кукова. Неки одгајивачи и власници практикују снимање паса у старости између шест и осам мјесеци ради добијања такзованих предснимака који омогућава ранији увид у здравствено стање пса и евентуално предузимање даљих адекватних мјера.

*Име на које се можете ослонити
Ваша Банка*

 Банка Српске

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ШУМАРСТВА

Шуме Републике Српске

а.д. СОКОЛАЦ

Дирекција Јавног предузећа
Романијска 1/3, Соколац
Тел.: 057-405-303
uprava@sumers.org;

Трг Републике Српске 8/11,
Бања Лука
Тел.: 051-247-202
upravl@sumers.org